

Epaonensi parocia mox futurum : ubi clericos, prout expedit, convenire compellimus, laicos permittimus interesse : ut quæ a solis pontificibus ordinanda sunt, et populus possit agnoscere. Et quia justum est ut omnes catholici clericos bonæ vitæ habere desiderent; reprehendendi quod quisque noverit aditum omnibus æperimus. Pateat cunctis contra quem voluerit licentia proponendi; jurgandi potestate laxata, desinat in votorum nequitia murmur occultum. Studebit tamen probare quod detulerit accusator;

A nec pulet quisquis forsitan recte viventes tuto inanibus mendaciis infamandos. Nemo nisi quod docere possit objiciat; verecundiam quam virtus timere debet, convictor [*Forte, conviciator*] excipiet; utriusque status parti et audiendi patientia et iudicandi æquitate præmissa. Dominus vos custodire dignetur, in Christo suscipiendi fratres et filii. Proposita sunt die iv idus mensis quarti, Agapeto consule (*Anno Christi 517*).

ANNO DOMINI DXL.

TROJANUS^a, EPISCOPUS SANTONENSIS.

EPISTOLA TROJANI

AD EUMERIUM EPISCOPUM NAMNETENSEM.

De puero qui an baptizatus esset nesciebat.

Domno semper suo Eumerio^b episcopo Trojanus episcopus.

Deferentibus diaconibus quos ad humilitatem meam misistis, litteras vestræ sanctitatis accepi, in quibus consultis de quodam puero qui nescire se dicit si fuerit baptizatus, nisi hoc tantum recolit quod de linteo caput habuit involutum; quod frequenter

^a Hanc vero habent codices non pauci, sed sine nominibus civitatum. Itaque ex conjectura nostra supplevimus : quæ si vera est, Trojanum episcopum Santonensem, de quo scribit Gregorius Turonensis de Gloria confessorum cap. 59, his temporibus flo-

R infirmantibus post dolorem fieri solet, ne caput ageat, et recidivam incurrat. His itaque reddo in Domino debitæ salutationis officium; et quod a majoribus nostris statutum est indubitanter judicare præsumo. Statutum noveris ut quicumque se baptizatum fuisse non recolit, nec ab alia persona id factum fuisse probatur, baptismum absque ulla dilatione percipiat; ne a nobis illius anima, si a baptizatis separata fuerit, requiratur (*S. Leo I papa, ep. ad Rusticum cap. 16*). Ora pro nobis, domnemerito in Christo beatissime.

ruisse dicendum est. De Eumerio enim Namnetensi constat ex subscriptionibus conc. Aurelianensis iv. JAC. SIMONDS.

^b Evemerus dicitur Fortunato IV, 1, in ejus epitaphio.

ANNO DOMINI DXL

PONTIANUS EPISCOPUS AFRICANUS.

EPISTOLA PONTIANI EPISCOPI

AD JUSTINIANUM IMPERATOREM.

De tribus capitulis.

Clementissimo atque piissimo filio Justiniano imperatori Pontianus episcopus in Domino salutem.

Principaliter nomen ab ipsis incunabulis justitiæ suscepisti: et justus Dominus qui ita præstitit, ut nomen ante justitiæ tribuerit, cui imperii postmodum gubernacula contulisset. Adunata est igitur gratia Creatoris non solum in nomine, verum etiam et merito, cujus vita exaltata est imperando, et im-

C perium juste vivendo. Dignatus es nos in Africanis partibus commorantes litteris admonere, qualem fidem teneas et defendas. Cognovimus quod Dominus beato Petro statuit, dicens : *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalent adversus eam, et tibi dabo claves regni caelorum* (*Matth. xvi*). Exsultavit spiritus noster, hoc firmiter te piissime esse imperator, quod apostolica fides prædicat, credentes quod a rectæ credulitatis tramite non declines. Talem enim decet esse imperatorem, pium, justum, fidelem, qualem te nos esse cognovimus. In extremo itaque epistolæ vestræ cognovimus,

quod nos non mediocriter remordet, debere nos Theodorum, et scripta Theodoretī et epistolam Ibae damnare. Eorum dicta ad nos usque nunc minime pervenerunt. Quod si et pervenerint, et aliqua ibi apocrypha, quæ contra fidei regulam dicta sint, legerimus; dicta possumus respicere, non auctores dictorum jam mortuos præcipiti condemnatione damnare. Quod si adhuc viverent, et correpti errorem suum non condemnarent, justissime damnarentur. Nunc autem quibus recitabitur sententia damnationis nostræ? Quod in eis recorrigatur non est. Sed timeo, piissime imperator, ne sub obtentu damnatio-

nis istorum Eutychiana hæresis erigatur: et dum minima indicia non spernimus, ad majorem hæresim collisionemque veniamus. Et quid nobis cum mortuis inire bellum, ubi nulla invenitur in congressione victoria? Apud judicem verum jam tenentur, a quo nullus appellat. Per ipsum, in quo nos honoratis et diligitis, supplicamus clementiam tuam, ut pax permaneat temporibus tuis, ne dum quæris damnare jam mortuos, multos inobedientes interficias vivos, et exinde compellaris reddere rationem ei qui venturus est judicare vivos et mortuos.

ANNO DOMINI DXLII.

SANCTUS CÆSARIUS

EPISCOPUS ARELATENSIS.

NOTITIA (ex Gallandio.)

I. Cæsarius natione Gallus, patria Cabilonensis, genere clarus, juvenis adhuc sub abbate Porcario Fausti Relensis successore monasticum institutum in cœnobio Lerinensi professus est, annum ægens 18 (a). Qui ob vitæ austeritatem corporis viribus confectis, quo valetudinem suam confirmaret missus Arelate, ea in urbe Pomerio Afro clarissimo rhetori liberalibus disciplinis excolendus traditur (b). Mox tamen eruditionis humanæ figmentis nuntium remittens, ab Eonio episcopo Arelatensi propinquo suo diaconus primum, deinde presbyter ordinatus, monasterio insulæ suburbanæ præfectus eligitur (c). Mortuo Eonio, qui eum sibi successorem optaverat, Ecclesiæ Arelatensis regimen invitus licet anno 502 suscepit (d). Complura virtutum insignia edidit, complura item patientiæ documenta posteritati reliquit sanctus præsul: quæ quidem e Cypriano, Firmino et Ventio episcopis, Messiano quoque presbytero et Stephano diacono illius vitæ scriptoribus repetenda. Variis conciliis auctoritate metropolitana præfuit: Agathensi, anno 506; Arelatensi IV, anno 524; Carpentoraciensi, anno 527; Arausicano II, anno 529; et Vasensi II, eodem anno celebrato. Denique annis 40 in episcopatu exactis, supremum diem obiit die 27 Augusti anno 542 (e), cum annum ægeret 73. De Cæsarii ætate pluribus disputat cl. Norisius (f), contenditque natum antistitem nostrum anno 470,

B episcopatum vero iniisse anno 503, e vivis autem excessisse anno 543. Eruditorum tamen plerique, Cointius (g), Mabillonius (h), Pagius (i), Bollandiani (j), Sammarthanus (k) alique, chronotaxin quam modo proposuimus, retinendam pronuntiant. Sepulcrum sancti Cæsarii, postquam a Saracenis dirutum fuisset, restituit Paulus vir illustris anno Domini 873, apposito ejus epitaphio, quod ex veteri codice multo emendatius quam apud Saxium et alios edidit Mabillonius (l).

II. Sanctus Cæsarius, doctrinæ Augustinianæ adiectissimus, contra Faustum egregium opus de gratia et libero arbitrio conscripsit, quod synodus Valentina et Nonifacius papa comprobaverunt. Ilujusmodi opus jam diu intercidisse nonnulli existimant; sed immerito, ut censent eruditissimi Gallicæ Historiæ litterariæ scriptores (m): nam ex auctore qui caput 86 de S. Cæsario Gennadii catalogo intexuit (qua de re Norisium (n) adeas velim) constat opus illud nihil aliud esse quam Acta concilii Arauscani II. Et jure quidem, ut videtur, si eadem Acta cum iis comparentur quæ habet scriptor ille Gennadianus, dum ait de gratia et libero arbitrio Cæsarium edidisse testimonia, divinarum Scripturarum et sanctorum Patrum iudiciis munita; ubi docet hominem nihil de proprio honore agere posse, nisi eum divina gratia prævenierit. Plurimas præterea scripsit hominibus sanctus Pater, quæ fere omnes, ut ait Mabil-

(a) Cyprian. Vit. Cæsar. cap. 1, num. 5, apud Bolland. Act. SS. Aug. tom. VI, pag. 65.

(b) Id. ibid., num. 8.

(c) Id. ibid., num. 40, 41.

(d) Id. ibid., cap. 2, num. 1.

(e) Messian. Vit. Cæsar. lib. II, cap. 4, num. 31, apud Bolland. l. c. pag. 83.

(f) Noris. Hist. Pelag. lib. II, cap. 22, pag. 518, seq. noviss. ed. t. Veron.

(g) Coint. Annal. Eccl. Franc. tom. I, pag. 311.

(h) Mabillon. Annal. Bened. tom. I, pag. 89, et Act. SS. Bened. sæc. I, tom. I, pag. 634, not. b.

(i) Pagi, ad ann. 544, § 8.

(j) Bolland. Act. SS. tom. VI Aug., pag. 55. Comm. de S. Cæsar. § 2, num. 48.

(k) Sammarth. Gall. Christ. tom. I, pag. 536.

(l) Mabillon. Annal. Bened. tom. I, pag. 90.

(m) Hist. littér. de la France, tom. III, pag. 225.

(n) Noris. Hist. Pelag. lib. II, cap. 22, pag. 517, 520.